

Seutukunnallista kulttuuriyhteistyötä koskeva valtuustoaloite

100/00.04.00/2020

KV 25.03.2019 § 29

Valtuutettu Merja Isotalo luki seutukunnallista kulttuuriyhteistyötä koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

”Tuoreen kulttuuritoimintalain mukaan kunnat voivat järjestää kunnallisen kulttuuritoimen yhdessä toisten kuntien ja toimijoiden kanssa.

THL:n Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hyvinvointikertomuksen minimietosuositusten mukaan kunnan kulttuuritoimen vaikuttavuutta seurataan syksyllä käyttöön otettavalla TEA-viisarilla. Ei riitä, että kunta tarjoaa palvelua. Kunnan on myös osoitettava, että toiminta on asukaslähtöistä, osallistavasti suunniteltua sekä tuloksellista. Laskennallisesti hyvin toteutetulla hyvinvointityöllä kunta voi saada 15 000-30 000 euroa enemmän valtionosuuksia kuin välttävästi toteutetulla. Kulttuuritoimintalaki velvoittaa huomioimaan saavutettavuuden ja eri väestöryhmät.

Kulttuuripalvelut ovat tärkeä osa kuntien ennaltaehkäisevää työtä, kuten liikuntapalvelutkin. Ennaltaehkäisevät palvelut tukevat merkittävästi terveydenhuollon perustehtäviä, mutta vähentävät myös erikoissairaanhoidon kuluja. Tutkimusten mukaan osallisuus taiteeseen ja kulttuuriin parantaa kokemusta terveydentilasta ja vähentää lääkityksen tarvetta. Koettu terveydentila on THL:n avainindikaattori.

Haluamme nuorille hyvän elämän. Jokaiselle nuorelle löytyy harrastus, joka vähentää esimerkiksi yksinäisyyden kokemusta. Yhdenvertaista on, että kunta tarjoaa nuorille harrastusmahdollisuuksia taiteen ja kulttuurin eri aloilta samoin kuin liikunnasta. Kulttuurista nauttiminen ja taiteen tekeminen sopii kaikenikäisille ja kaikenkuntoisille.

Kulttuuri kohentaa kuntakuvaa, lisää elinvoimaa ja luo mahdollisuuksia luovuudelle. Se on terveydenhuollon ja sosiaalityön näkökulmasta ennaltaehkäisevää toimintaa. Kulttuuri ja taiteet ovat käytännössä edullisimpia tapoja lisätä yhteisöllisyyttä ja vähentää yksinäisyyttä, mutta niitä voi hyödyntää työyhteisöissä ja yritystoiminnassa. Esimerkiksi itsenäisten ammatinharjoittajien käyttäminen edistää alan työllisyyttä, mikä on myös yksi kulttuuritoimintalain kunnille asettama tehtävä. Kulttuuri on vetovoimatekijä, joka voi ratkaista yrityksen tai muuttajan sijoittumisvalinnan.

Käytännön esimerkkejä ja toimintamalleja on käytettävissä runsaasti. Esimerkiksi Taiteen edistämiskeskus Taike ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ovat yhdessä laatineet kulttuurihyvinvointisuunnitelman,

joka on jo otettu Pirkanmaalla käyttöön. Suunnitelma toimii samalla tavalla kuin terveystieteiden suositus tai ravitsemussuunnitelma. Lisäksi Taike on vuoden 2019 alusta käynnistänyt valtakunnallisen kampanjan, joka perustuu ”Jokaisella on oikeus 100 minuuttiin kulttuuria viikossa” -suositukseen.

Tuoreen Forzan (tulevaisuuden Forssan seuraportti) mukaan seutukunnalla on kehitettävää elinvoimassa, vetovoimassa ja pitovoimassa. Hyvin organisoitu kulttuuritoimi vastaa osaltaan näihin kaikkiin kehittämisen painopistealueisiin.

Kulttuurimatkailu on opetus- ja kulttuuriministeriön strateginen painopistealue. Tähän on haettavissa myös avustuksia. Lounais-Hämeen eli Forssan seudun vahvuuksia ovat helppo saavutettavuus, turvallisuus ja historia. Kotimaanmatkailulla arvioidaan olevan uusi tulevaisuus ilmastonmuutoksen ja eettisen matkailun myötä. Historia, hevoset, höyryveturit, kartanot, teollinen perinne kuoseineen ja maaseuturoomantiikka ovat pienellä työllä työstettävissä esimerkiksi perheille soveltuviksi matalankynnyksen kulttuurimatkailupaketeiksi, joista hyötyy paikallinen elinkeinotoiminta.

Kunnissa voitaisiin järjestää esimerkiksi:

- kiertäviä lasten ja senioreiden teatteriesityksiä
- perhesirkusta kohentamaan perheen sisäistä vuorovaikutusta
- draamamenetelmiä erotilanteiden käsittelyyn
- taideterapiaryhmiä riskiryhmille (itsetuntemuksen, keho-mieli-yhteyden parantamiseksi)
- tiedotusta ja tilaisuuksia taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksista
- nuorisokulttuurin tapahtumia ja harrastustoimintaa (graffityöpajat, rap-työpajat, bändipajat)

ja tukea jo nyt toteutettua kulttuuria:

- teatteria, iltamia ja muita kulttuuritapahtumia kulttuurihistoriallisissa tiloissa
- näyttelytoimintaa
- lastenkulttuurin tapahtumia ja harrastustoimintaa (taiteen perusopetus/kuvataidekoulu ja musiikkikoulu, kansalaisopistojen piirit jne.)

Esitämme, että osana Forza-elinvoimahanketta toteutettaisiin kahden vuoden pilottihanke Seutukunnallinen kulttuuriyhteistyö, jossa järjestetään kulttuuripalveluja käytännössä yhteistyöllä ja palveluiden yhteishankinnoilla.

Seutukunnallisen kulttuuriyhteistyön toimikuntaan esitämme kuuluviksi:

- kuntien kulttuuritoimesta vastaavat johtavat viranhaltijat
- Kulttuuriyhdistys Kuvion edustaja
- FSHKY:stä hyvinvointikoordinaattori (tai vastaava)
- nuorisovaltuustojen edustaja
- vanhusneuvoston edustaja
- (tulevan) Forssan kulttuurineuvoston edustaja

Lisäksi esitämme, että Seutukunnallisen kulttuuriyhteistyön -hankkeeseen kuuluu myös kerran vuodessa tai tarvittaessa järjestettävä avoin tapaaminen, johon kutsutaan kaikki kulttuuri- ja taidepalvelujen tuottajat, sekä henkilöt että yhdistykset, keskustelemaan yhdessä ja sopimaan yhteistyöstä, aikatauluista ja työnjaosta.

Vastaavan valtuustoaloitteen Jokioisilla esitti 29.2.2019 Jokioisten Vihreä valtuustoryhmä/Marjo Ramstadius ja Ursula Mansikka.”

Aloitteen olivat allekirjoittaneet Vihreän liiton valtuustoryhmän jäsenet Merja Isotalo ja Maija Kranni.

Päätös: Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 08.04.2019 § 91

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus antaa sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden toimialalle tehtäväksi laatia aloitteessa tarkoitettua asiaa koskeva selvitys ja mahdollinen toimenpide-esitys kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

SITLA 25.05.2021 § 59

Valmistelija

Kirjastotoimenjohtaja Maarit Järveläinen, p. 03 4141 5400, maarit.jarvelainen(ät)forssa.fi
Sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen, p. 03 4141 5290, jarmo.pynnonen(ät)forssa.fi

Forssan kaupungin yleinen kulttuuritoiminta kuuluu vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen. Kaupunki tarjoaa kulttuuritoimintaan tiloja, mm. Luontomuseolle, Forssan Teatterille sekä grafiikan pajan Kuhankosken Killalle. Sen lisäksi konserteja yms. tilaisuuksia varten kaupunki vuokraa Työväentalon musiikkisalia kolmannen sektorin toimijoiden käyttöön. Kaupungin Näyttelytila Vinkkeliä vuokrataan lautakunnan hyväksymin taksoin ja tilavarauksia koordinoi kirjastotoimenjohtaja. Vaihtuvia näyttelyitä on 12-13 vuosittain. Forssan Museon johtaja koordinoi Veteraanipäivän ja itsenäisyyspäivän juhlien järjestämistä vuosittain sekä vastaa kaupungin taidekokoelman hoitamisesta.

Kaupungin palveluksessa ei ole erillistä kulttuuritoimen viranhaltijaa, vaan ylesen kulttuuritoimen vastuut on jaettu muille viranhaltijoille oman toimen ohessa suoritettaviksi tehtäviksi. Tästä johtuen vapaa-aikapalvelut tekee laajasti yhteistyötä forssalaisten kolmannen sektorin (kulttuuri)toimijoiden kanssa.

Kerran vuodessa tai kahdessa vuodessa on järjestetty yhteisiä kokouksia ajankohtaisista aiheista. Sen lisäksi Kehräämöllä

järjestettävien tilaisuuksien ja tapahtumien osalta alueen toimijat kokoontuvat useita kertoja vuodessa, mm. Kehräämön Perhelauantaiden (viisi vuodessa) ja Kehräämön Ehtootorien (kuusi kesässä) järjestämiseksi.

Noin 20 eri kolmannen sektorin toimijan kanssa järjestetään normaalivuosina noin 30 erilaista kulttuuritapahtumaa: näyttelyitä, luentotilaisuuksia, kirjallisuusiltoja, teemaviikkoja, vuosittain toistuvia musiikkitapahtumia ja konsertteja sekä elokuvanäytöksiä koululaisille. Lisäksi on iso määrä kaupungin omien kulttuuriorganisaatioiden tai taiteen perusopetuksen yksiköiden järjestämiä tilaisuuksia.

Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä Kulttuuriyhdistys Kuvion kanssa, joka hallinnoi Forssan seutukunnan alueella toimivaa verkostomaista LEKA-lastenkulttuurikeskusta. Yhteistyön kautta forssalaiset lapset ja nuoret pääsevät varhaiskasvatukseen, perusopetuksen sekä muihin aikoihin sijoittuvien erilaisten tilaisuuksien kautta osallisiksi teatteriesityksiin, erilaisiin työpajoihin (mm. sirkustaidetta, valotaidetta, kuvataiteita, graffiti- ja katutaidetta, rap/bändimusiikkia), konsertteihin ja (kirjailija)vieraluihin. Normaalivuonna LEKA-toiminta tavoittaa 1-18 -vuotiaita forssalaisia lapsia nuoria noin 4500 kertaa. Kaupungin LEKA-yhdyshenkilönä ja koordinaattorina toimii kirjastotoimenjohtaja.

Kulttuuriyhdistys Kuvion kanssa tehdään muutakin yhteistyötä, koska yhdistyksen toiminnan yhtenä tavoitteena on toimia koko seutukunnan kulttuurintekijöiden ja -toimijoiden sekä kuntien kanssa tehtävän kulttuuriyhteistyön edistäjänä. Kulttuuriyhdistys Kuvion voidaan siten katsoa olevan jo valmis seudullisen yhteistyön toiminta-alusta, koska kaikki viisi seudun kuntaa ovat jo Kuvion kuntajäseniä. Jotta toimivaa yhteistyön mallia ei lähdetäisi uudelleen pilotoimaan, olisi tuottavinta suunnata resursseja em. yhteistyön vahvistamiseen sekä sen edelleen kehittämiseen.

Kulttuuriyhdistys Kuviolla on mahdollisuus hankkeistaa kehittämistyö, jolloin LEKA-toiminnan kaltaisen seudullisen yhteistyön mallia voitaisiin laajentaa koskemaan aikuisväestön erilaisille ryhmille kohdennetun kulttuurin tuotantoa yhteistyössä kuntien kanssa. Yhteistyökumppaneita olisi myös mahdollista ottaa mukaan muitakin, esim. erilaisia sotetoimijoita ja nuorisovaltuusto.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee edellä olevan selostuksen tiedoksi ja toteaa valtuustoaloitteen tulleen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Lautakunta hyväksyi päätösesityksen.

KH 07.06.2021 § 197

Valmistelija	Kaupunginsihteeri Matti Pietilä, p. 03 4141 5269, matti.pietila (at) forssa.fi
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto 1. merkitsee edellä olevan selostuksen tiedoksi 2. toteaa valtuustoaloitteen tulleen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.